

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין ב.

עין משפט
גזר מצוה

א א מיי פ"ה מהלכות סנהדרין הלכה ח סמנ עשין זו טושי"ע ח"מ סימן ב ע"פ ח:
ב ב א מיי שם הל' ח:
ג ד מיי שם הלכה ג:
ד ה מיי שם הלכה ד:
ה ו מיי שם הלכה ו:
ו ז מיי שם הלכה ז ו פ"ד מהלכות קידוש החדש הל' ו והלכה י:
ז ח מיי פ"ג מהלכות מעשה הקרבנות הל' י ו פ"ד מהל' סנהדרין הלכה ג' סמנ עשין לו ו פ"ד ק"ג:
ח ט מיי פ"ה מהלכות סנהדרין הלכה ה:
ט י מיי פ"ד מהלכות יוסם הל' ה סמנ עשין נג טושי"ע אה"ע סימן קסט פ"ה א:
י יא מיי פ"ע מהלכות מעשר שני הלכה ו:
יא יב מיי פ"ד מהלכות מעשר שני הלכה כ:
יב יג מיי פ"ה מהלכות מעשה עבדים הל' ג:
יג יד מיי פ"ה מהלכות מעשה עבדים הל' ד:
יד יו מיי פ"ה מהלכות סנהדרין הלכה ג:
יו יז מיי שם הלכה ג ו פ"ה שם הלכה ג:
יז יח מיי פ"ח מהלכות סנהדרין הלכה א:
יח יט מיי פ"ח מהלכות סנהדרין הלכה א:

דיני ממונות בשלשה. אחר ששנה דינין בתלמוד אחר משמינו בכמה דינין אותם (א) הא דלא תנא כופר ושלשים של עבד כדמתן שאר קנסות ושלשים ש"מ משום דשור מיתמו בכ"ג וזומן שהשור נסקילה בעלים משלמין כופר ושלשים של עבד (ב"ק דף קמ"ג) ודלא כר"א דמחייב ע"פ עד אחד וע"פ בעלים בפרק ארבעה וחמשה (ס"א) ואין נראה דהא איכא אמוראי התם דכפרי דלפ"י ר' עקיבא דריש אס כופר לרבות שלא כזוונה ונראה לר"ת דכופר ולי' של עבד הוא בכלל חבלות אי נמי תנא ושייר הני ושייר נמי יליאת עבד בראשי אברים דקנסא הוא ובעי נמי ג' מומחין וללישנא קמא לא חשיב הא שיר דליכי למימר דפשיטא ליה דהוי מכלל חבלות אי נמי התנא לא איירי אלא בזמון הניתן מיד לדי:

דיני

ממונות בשלשה גזילות וחבלות בשלשה נזק וחצי נזק תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה בשלשה האונס והמפתה והמוציא שם רע בשלשה דברי ר"מ והכמים אומרים ימוציא שם רע בעשרים ושלשה מפני שיש בו דיני נפשות (א) המכות בשלשה משום רבי ישמעאל אמרו בעשרים ושלשה יעיבור החדש בשלשה עיבור השנה בשלשה דברי ר"מ רבן שמעון בן גמליאל אומר בשלשה מתחילין ובחמשה נושאין ונותנין וגומרין בשבעה ואם גמרו בג' מעוברת: (ב) סמיכת זקנים (ג) ועריפת עגלה בשלשה דברי ר' (ד) שמעון ר' יהודה אומר (ה) בחמשה (ו) החליצה והמיואנון בשלשה (ז) נטע רבעי (ח) ומעשר שני שאין דמיו ידועין בשלשה (ט) ההקדשות (י) והקרקעות (יא) תשעה וכהן (יב) ואדם כיוצא בהן (יג) דיני נפשות בעשרים ושלשה (יד) הרובע והנרבע בעשרים ושלשה שנאמר (והרגת את האשה ואת הבהמה ואומר (י) ואת הבהמה תהרוג (כ) שור הנסקל בעשרים ושלשה שנאמר (השור יסקל וגם בעליו יומת) (כ) כמיתת בעלים כך מיתת השור (י) והואב והארי הדוב והנמר והברדלס והנחש מיתתן בעשרים ושלשה (כ) רבי אליעזר אומר כל הקודם להורגן זכה רבי עקיבא אומר מיתתן בעשרים ושלשה: (א) אין ש"דנין לא את השבט ולא את נביא השקר ולא את כהן גדול אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (ב) ואין מוציאין (ג) למלחמת הרשות אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (ד) ואין מוציאין (ה) על העיר ועל העזרות אלא על פי בית דין של שבעים ואחד אין עושין עיר החדת לשבטים אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (א) אין עושין עיר החדת אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (א) אין עושין עיר החדת כספר ולא שלש אבל עושין אחת או שתים (א) סנהדרין גדולה היתה של שבעים ואחד וקטנה של עשרים ושלשה מנין לגדולה שהיא של שבעים ואחד שנאמר (אספה לי שבעים איש מוקני ישראל ומשה על גביהו ר' יהודה אומר שבעים ימונין לקטנה שהיא של עשרים ושלשה שנאמר (ושפצו העדה והצילו העדה עדה שופפת ועדה מצלת הרי כאן עשרים ומנין לעדה שהיא עשרה שנאמר (עד מתי לעדה הרעה הזאת יצאו יהושע וכלב ומנין להביא עוד שלשה מומשמע שנאמר (לא תהיה אחרי רבים לרעות שומע אני שאהיה עמהם לטובה אם כן למה נאמר אחרי רבים להטות לא כהטייך לטובה הטייך לרעה הטייך לטובה על פי אחד (א) אחרי רבים לרעות שומע אני ואין

דיני ממונות בשלשה גזילות וחבלות בשלשה נזק וחצי נזק תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה בשלשה האונס והמפתה והמוציא שם רע בשלשה דברי ר"מ והכמים אומרים ימוציא שם רע בעשרים ושלשה מפני שיש בו דיני נפשות (א) המכות בשלשה משום רבי ישמעאל אמרו בעשרים ושלשה יעיבור החדש בשלשה עיבור השנה בשלשה דברי ר"מ רבן שמעון בן גמליאל אומר בשלשה מתחילין ובחמשה נושאין ונותנין וגומרין בשבעה ואם גמרו בג' מעוברת: (ב) סמיכת זקנים (ג) ועריפת עגלה בשלשה דברי ר' (ד) שמעון ר' יהודה אומר (ה) בחמשה (ו) החליצה והמיואנון בשלשה (ז) נטע רבעי (ח) ומעשר שני שאין דמיו ידועין בשלשה (ט) ההקדשות (י) והקרקעות (יא) תשעה וכהן (יב) ואדם כיוצא בהן (יג) דיני נפשות בעשרים ושלשה (יד) הרובע והנרבע בעשרים ושלשה שנאמר (והרגת את האשה ואת הבהמה ואומר (י) ואת הבהמה תהרוג (כ) שור הנסקל בעשרים ושלשה שנאמר (השור יסקל וגם בעליו יומת) (כ) כמיתת בעלים כך מיתת השור (י) והואב והארי הדוב והנמר והברדלס והנחש מיתתן בעשרים ושלשה (כ) רבי אליעזר אומר כל הקודם להורגן זכה רבי עקיבא אומר מיתתן בעשרים ושלשה: (א) אין ש"דנין לא את השבט ולא את נביא השקר ולא את כהן גדול אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (ב) ואין מוציאין (ג) למלחמת הרשות אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (ד) ואין מוציאין (ה) על העיר ועל העזרות אלא על פי בית דין של שבעים ואחד אין עושין עיר החדת לשבטים אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (א) אין עושין עיר החדת אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (א) אין עושין עיר החדת כספר ולא שלש אבל עושין אחת או שתים (א) סנהדרין גדולה היתה של שבעים ואחד וקטנה של עשרים ושלשה מנין לגדולה שהיא של שבעים ואחד שנאמר (אספה לי שבעים איש מוקני ישראל ומשה על גביהו ר' יהודה אומר שבעים ימונין לקטנה שהיא של עשרים ושלשה שנאמר (ושפצו העדה והצילו העדה עדה שופפת ועדה מצלת הרי כאן עשרים ומנין לעדה שהיא עשרה שנאמר (עד מתי לעדה הרעה הזאת יצאו יהושע וכלב ומנין להביא עוד שלשה מומשמע שנאמר (לא תהיה אחרי רבים לרעות שומע אני שאהיה עמהם לטובה אם כן למה נאמר אחרי רבים להטות לא כהטייך לטובה הטייך לרעה הטייך לטובה על פי אחד (א) אחרי רבים לרעות שומע אני ואין

דיני ממונות בשלשה. אחר ששנה דינין בתלמוד אחר משמינו בכמה דינין אותם (א) הא דלא תנא כופר ושלשים של עבד כדמתן שאר קנסות ושלשים ש"מ משום דשור מיתמו בכ"ג וזומן שהשור נסקילה בעלים משלמין כופר ושלשים של עבד (ב"ק דף קמ"ג) ודלא כר"א דמחייב ע"פ עד אחד וע"פ בעלים בפרק ארבעה וחמשה (ס"א) ואין נראה דהא איכא אמוראי התם דכפרי דלפ"י ר' עקיבא דריש אס כופר לרבות שלא כזוונה ונראה לר"ת דכופר ולי' של עבד הוא בכלל חבלות אי נמי תנא ושייר הני ושייר נמי יליאת עבד בראשי אברים דקנסא הוא ובעי נמי ג' מומחין וללישנא קמא לא חשיב הא שיר דליכי למימר דפשיטא ליה דהוי מכלל חבלות אי נמי התנא לא איירי אלא בזמון הניתן מיד לדי:

(א) [לקמן ט. פ"ז]; (ב) [לקמן י. ג' ימות ק"א]; (ג) עי' תוספות לקמן יד. ד"ה ועי"פם; (ד) [בבבמות ק"א; אמת ר' יוסף]; (ה) ימות ק"א; קו: (ו) עי' תוספות לקמן יד. ד"ה [טען]; (ז) מנילה כג'; (ח) עי' תוספות ערעין יע; ד"ה או דילמא ותוספות מנילה כג'; ד"ה עשה; (ט) [לקמן ע"ג; ב"ק מד; ע"י ט' טו:]; (י) [לקמן טו:]; (יא) [לקמן י"ז; ט' לקמן כ:]; (יב) הא דלא קתני נמי וקו ממהל והשקלא טוטה דדייניה שבצנים ואחד עי' תוספות טוטה: ד"ה מה להלן; (יג) [לקמן יד: טוטה מהל; טענות ד. ט' ע"י תוספות טענות טו. ד"ה שאין וכו' ותוספות זכחם גל; ד"ה וליעבד]; (יד) [מורה נ"ד; ט' לקמן ג:]; (טו) עי' לקמן ט. כ' עי' ד"ה המוציא שם רע ותוספות שיעין בלחן; (טז) [ז"ל דלענין כמתינתן]; (יז) הרי"מ כגן שחזי דיבור חמשה; (יח) עי' תוספות; (יט) עי' ש"ס; (כ) [ד"ה וליעבד]; (כא) [בכ"ז; וכו' לקמן טו: ד"ה כדלם וכו' ובמה שהשינו עליו מוס' שם ד"ה והבדלם]; (כב) עי' רש"י; (כג) [ב"ב; וכולהו]; (כד) ז"ל וכו' ר"מ.

תורה אור השלם

1. ואשה אשר תקרב אל כל בהמה לרביעה אתה ויהרג את האשה ואת הבהמה מות יומתו ודמיונם בדם: ויקרא כ טו
2. ואיש אשר יתן שקבתו בבהמה מות יומת ואת הבהמה תהרגו: ויקרא כ טו
3. ואם שור נגח הוא מחמול שלשם והדגיר בבגדיו ולא ישמרנו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת: שמות כא כט
4. ויאמר יי אל משה אספה לי שבעים איש מוקני ישראל אשר ידעת כי הם זקני הקהל וישטרו וליקחת אתם אל אהל מועד והתיצבו שם עמך: במדבר יא טו
5. וישפטו אתה בין המקום ובין גאל הדם על המשפטים האלה: והצילו העדה את הרצח מיד גאל הדם והשיבו אותו העדה אל עיר מקלטו אשר שם עמך וישב בה עד מות הבהן הגדול אשר משח אותו בשמן הקדוש: במדבר יד כד-כה
6. עד מתי לעדה הרעה הזאת אשר הקהה מליצים עלי את תלנות הנה ישקאל אשר הקהה מליצים עלי שמעתי: במדבר יד כו
7. לא תהיה אחרי רבים לרעות ולא תענה על רבם לטות אחרי רבים לקטשה: שמות כג ב

מוסף רש"י

והמוציא שם רע לא מלאכי לבקר בחולות ולא להכריח כחומה ולא להורגה, שאינו מביא עדים וימנה תמוה, דלא אפשיט קמיה לא אמר ר"מ בשלשה (תוס' ח. ו) והכמים אומרים בו מפני שיש בו דיני נפשות. קמ"ד הכי קאמר מוס' דליכא מילתא שם ע"י דש"ן בה דיני נפשות, ומנן שמיה עדים, ובגמרא פריקין וכו' כי דיני נפשות מילי הוי, שפלת ליה דיני נפשות הוא ליליא עדים (תוס'). סמיכת זקנים. על ראש פיר העדה (תוס' ג.) והקרקעות. על הקדש בה לפדומן לר' עשרה ואחד מן כהן (מגילה כג.) ואדם. אס כפ' לפדות (בבבמות ב"ק) מיד הקדש (תוס'). על העיר. על ירושלים, ור' עקיבא לקדש תוספת בשמי מודות וזכיר כדלמיתן נפשות (לקמן י"ד).

רבינו חננאל

דיני ממונות בשלשה גזילות וחבלות בשלשה כופר ואומר (ב) ואת הבהמה תהרוג (כ) שור הנסקל בעשרים ושלשה שנאמר (השור יסקל וגם בעליו יומת) (כ) כמיתת בעלים כך מיתת השור (י) והואב והארי הדוב והנמר והברדלס והנחש מיתתן בעשרים ושלשה (כ) רבי אליעזר אומר כל הקודם להורגן זכה רבי עקיבא אומר מיתתן בעשרים ושלשה: (א) אין ש"דנין לא את השבט ולא את נביא השקר ולא את כהן גדול אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (ב) ואין מוציאין (ג) למלחמת הרשות אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (ד) ואין מוציאין (ה) על העיר ועל העזרות אלא על פי בית דין של שבעים ואחד אין עושין עיר החדת לשבטים אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (א) אין עושין עיר החדת אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (א) אין עושין עיר החדת כספר ולא שלש אבל עושין אחת או שתים (א) סנהדרין גדולה היתה של שבעים ואחד וקטנה של עשרים ושלשה מנין לגדולה שהיא של שבעים ואחד שנאמר (אספה לי שבעים איש מוקני ישראל ומשה על גביהו ר' יהודה אומר שבעים ימונין לקטנה שהיא של עשרים ושלשה שנאמר (ושפצו העדה והצילו העדה עדה שופפת ועדה מצלת הרי כאן עשרים ומנין לעדה שהיא עשרה שנאמר (עד מתי לעדה הרעה הזאת יצאו יהושע וכלב ומנין להביא עוד שלשה מומשמע שנאמר (לא תהיה אחרי רבים לרעות שומע אני שאהיה עמהם לטובה אם כן למה נאמר אחרי רבים להטות לא כהטייך לטובה הטייך לרעה הטייך לטובה על פי אחד (א) אחרי רבים לרעות שומע אני ואין

דיני ממונות בשלשה גזילות וחבלות בשלשה כופר ואומר (ב) ואת הבהמה תהרוג (כ) שור הנסקל בעשרים ושלשה שנאמר (השור יסקל וגם בעליו יומת) (כ) כמיתת בעלים כך מיתת השור (י) והואב והארי הדוב והנמר והברדלס והנחש מיתתן בעשרים ושלשה (כ) רבי אליעזר אומר כל הקודם להורגן זכה רבי עקיבא אומר מיתתן בעשרים ושלשה: (א) אין ש"דנין לא את השבט ולא את נביא השקר ולא את כהן גדול אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (ב) ואין מוציאין (ג) למלחמת הרשות אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (ד) ואין מוציאין (ה) על העיר ועל העזרות אלא על פי בית דין של שבעים ואחד אין עושין עיר החדת לשבטים אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (א) אין עושין עיר החדת אלא על פי בית דין של שבעים ואחד (א) אין עושין עיר החדת כספר ולא שלש אבל עושין אחת או שתים (א) סנהדרין גדולה היתה של שבעים ואחד וקטנה של עשרים ושלשה מנין לגדולה שהיא של שבעים ואחד שנאמר (אספה לי שבעים איש מוקני ישראל ומשה על גביהו ר' יהודה אומר שבעים ימונין לקטנה שהיא של עשרים ושלשה שנאמר (ושפצו העדה והצילו העדה עדה שופפת ועדה מצלת הרי כאן עשרים ומנין לעדה שהיא עשרה שנאמר (עד מתי לעדה הרעה הזאת יצאו יהושע וכלב ומנין להביא עוד שלשה מומשמע שנאמר (לא תהיה אחרי רבים לרעות שומע אני שאהיה עמהם לטובה אם כן למה נאמר אחרי רבים להטות לא כהטייך לטובה הטייך לרעה הטייך לטובה על פי אחד (א) אחרי רבים לרעות שומע אני ואין

לעוי רש"י

מק"א. גבול. ספר.